
Klage til Norsk Pasientskadeerstatning basert på opplysninger hentet fra Internett

RETT OG URETT

PÅL RASMUS NJØLSTAD

Email: pal.njolstad@haukeland.no

Tidsskriftet

En mann mente å ha fått induratio penis plastica som følge av urinveiskateterisering ved hjerteoperasjon, og viste til en artikkel han hadde funnet på Internett. Han fikk ikke medhold i nemnden.

En 58 år gammel mann ble hjerteoperert i 1994. I inntakstjournalen var det anført at han oppgav erektil impotens (erektil dysfunksjon). I relasjon til operasjonen ble det lagt inn kateter i urinveiene. Han fikk urinveisinfeksjon etter kateteriseringen. Etter eget utsagn fikk pasienten etter kateteriseringen gradvis økende skjevhet av penis, den dreide til venstre under ereksjon. Han kunne ikke lenger gjennomføre samleie.

Ved undersøkelse i sykehuset to år etter operasjonen devierte penis til venstre i avslappet tilstand. Etter injeksjon for å få erigert penis forelå det en vinkling oppover på penis på 90° samt dreining til venstre. Pasienten ble to ganger operert for peniskurvatur (induratio penis plastica), samt reoperert e...n gang, men ingen av operasjonene bedret resultatet.

Pasienten klarte ikke lenger å ha et seksualliv med samboeren. Han fremsatte krav om erstatning pga. redusert seksualliv og smerter med bakgrunn i skjev penis som følge av kateterisering i forbindelse med hjerteoperasjon.

Behandling i Norsk Pasientskadeerstatning

Sykehuset kommenterte skademeldingen med at pasienter rutinemessig blir kateterisert ved denne type hjerteoperasjoner. Sammenhengen mellom kateter og urinveisinfeksjon er velkjent, men sykehuset kjente ikke til at det kunne være sammenheng mellom skjevhet i penisskiftet og gjennomgått infeksjon.

Sekretariatet i Norsk Pasientskadeerstatning forela saken for en rådgivende lege. Denne bekreftet sykehusets vurdering og pekte på at induratio penis plastica er en sykdom og ikke en skade som oppstår etter kateterisering. Det ble også pekt på at pasienten før kateteriseringen (innkomstjournalen) opplyste at han hadde erektil dysfunksjon.

Klagen

Pasienten klaget vedtaket inn for nemnden i Norsk Pasientskadeerstatning. Han mente at det var påvist skader på hans penis etter kateterisering, og viste til opplysninger hentet fra Internett/Medline. I en artikkel ble det opplyst om risikofaktorer ved induratio penis plastica og sannsynlige årsaker. Det ble anført at siden han aldri tidligere hadde hatt ereksjonsproblemer, styrket de medisinske opplysningene antakelsen om at skaden kunne ha skjedd under kateterisering. Han opplyste videre at han aldri hadde oppgitt impotensproblemer og bad om at dette ble slettet fra journalen.

Behandling i nemnden

Samme rådgivende lege ble forelagt klagen og de medisinske opplysningene lastet ned fra Internett. Rådgivende lege opplyste at artikkelen viste at det kan være en årsakssammenheng mellom urethrakateterisering og induratio penis plastica. Imidlertid var ikke dette vist i kontrollerte studier. Således var det mer en arbeidshypotese for videre studier. Rådgivende lege uttalte videre at uansett årsak var kateterisering nødvendig, og det var ikke rapportert problemer eller skader ved prosedyren.

Nemnden opprettholdt sekretariatets vedtak om at pasienten ikke hadde krav på erstatning. Det ble bemerket at for å få erstatning må det fremstå som mest sannsynlig at sykehusets behandling er årsaken til pasientens plager. I dette tilfellet var det en sykdom i penis som hadde utviklet seg over tid. Debut av sykdommen syntes å ha vært sammenfallende med kateteriseringen. Det ble henvist til en studie hvor man hadde funnet at menn som har gjennomgått kateterisering, har økt frekvens av induratio penis plastica. En slik mulig påvisbar årsak er likevel ikke tilstrekkelig etter reglenes § 2 for å gi erstatning. Ut fra de medisinske opplysningene kunne ikke nemnden se at kateteriseringen var årsaken til pasientens plager med skjev penis, jf. § 2.

Publisert: 30. september 2000. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 13. september 2026.